

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 23 Соціальна робота

спеціальність 231 Соціальна робота

освітньо-професійна програма Соціальна робота

форма(и) навчання денна та заочна

РОЗРОБНИК силабусу (кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук)

Світлана МІТІНА

(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук

Протокол № 1 від 25.08.2025 року

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми 231 Соціальна робота
(кандидат педагогічних наук, доцент)

Світлана КОПИЛОВА

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1.Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Соціальна психологія, ОК 2.11 в ОПП
2.Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки
3.Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	2-й рік навчання, 3 семестр
4.Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	4 кредиту ЄКТС (120 год), з них: 40 год аудиторного навантаження (20 години лекційних, 16 годин семінарських, 4 г. практичних) та 80 годин самостійної роботи. – очна форма навчання 10 г. аудит. (6 годин лекційних, 4 години семінарських) та 110 годин самостійної роботи. –заочна форма навчання
5.Вид підсумкового (семестрового) контролю	Екзамен
6.Інформація про консультації	За запитом здобувача вищої освіти в онлайн форматі
7.Мова викладання	українська
8.Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Мітіна Світлана Володимирівна (доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки)
9.Контактна інформація викладача	mitina.svitlana@tnu.edu.ua
10.Посилання на силабус на вебсайті Університету	
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Вивчення даного предмету дає можливість здобувачеві вищої освіти ознайомитися з методологічними основами соціальної психології, надати уявлення про загальні закономірності, особливості соціально-психологічних процесів і явищ суспільства, розуміння щодо функціонування та динаміку розвитку груп, впливу групи на особистість і особистості та її діяльності на групу, механізмами соціальної взаємодії та регуляції соціального

	процесу, а також розуміння ролі особистості у розвитку суспільства.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Соціальна психологія» є ознайомлення студентів з основними поняттями, категоріями, методологічними основами соціальної психології, надати уявлення про загальні особливості, закономірності й тенденції взаємодії соціально-психологічних процесів і явищ суспільства, а також місце і ролі особистості у соціумі. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальної психології» є: 1. Сформувати у студентів уявлення про закономірності поведінки та взаємодії людей як представників соціальних груп, психологічні характеристики самих цих груп та психологічні аспекти будь-яких інших явищ соціального життя. 2. Ознайомити студентів із основними соціально-психологічними теоріями розвитку і функціонування соціальних груп, впливу групи на особистість і особистості та її діяльності на групу, механізмами регуляції соціального процесу, закономірностями взаємодії між особистістю та суспільством в цілому. <i>Додаткові цілі:</i> підвищити рівень фахової компетентності у студентів, зокрема комунікативної, етичної та особистісної.
Пререквізити	Тренінг формування толерантності Основи психології та педагогіки Соціологія
Постреквізити	Конфліктологія «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів», «Психологія девіантної та адиктивної поведінки». Соціологія громадської думки Соціальна робота в громаді Соціальна робота з проблемними сім'ями

Формат проведення дисципліни	Під час навчання використовуються наступні форми та методи: презентації, бесіди і дискусії, схеми, відео матеріали, навчальні фільми, індивідуальні науково-дослідні завдання, розв'язання практичних задач, кейсів. Віртуальне навчальне середовище, яке використовуватиметься у разі роботи в дистанційному режимі на єдиній платформі GoogleSuiteEducation; через GoogleClassroom. У дистанційному режимі лекції / практичні / семінарські заняття будуть проведені за допомогою програм електронної комунікації GoogleMeet. Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту, а також у месенджерах Telegram і Viber.
------------------------------	--

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК9. Здатність до самоосвіти, удосконалювання й розвитку професійного, інтелектуального і культурний рівня.

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, оцінювати повноту та можливості її використання

СК2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальних груп і громад.

СК7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей

СК15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп і громад.

4. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми.

РН1. Вміння здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами

РН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

РН10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, щонають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

РН19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

5. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин Очна форма навчання	Кількість годин заочна форма навчання
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи соціальної психології Тема 1. Соціальна психологія як наука. Соціальна психологія як наука і як соціальне явище. Поняття «соціальна психіка». Об'єкт і предмет соціальної психології. Дискусії з приводу предмета соціальної психології. Мета та напрямки сучасної соціальної психології. Тема 2. Історія становлення соціальної психології як науки 2.1 Історія розвитку соціально-психологічних ідей. Філософський	Вхідна лекція	Вхідний контроль; співбесіда виконання письмових	2	1

період: соціально-психологічні ідеї у філософських концепціях (Платон, Аристотель, Гоббс, Локк, Гельвецій, Руссо, Гегель).	Лекція	самостійних завдань	2	1
2.2 Період «описової» соціальної психології. Теоретичні концепції XIX ст. «психологія народів» (М.Лацарус, Г.Штейнталь, В.Вундт); «психологія мас» (Г. Тард, Г.Лебон, С. Сігеле), теорія «інстинктів соціальної поведінки» (В. Макдугал). Експериментально-прикладний етап розвитку соціальної психології. Класична теорія організації та управління (Ф.Тейлор, А.Файоль), теорія людських відносин (Е.Мейо). Розвиток соціальної психології в Україні.	Семінар	Поточний контроль Усне опитування виконання письмових самостійних завдань ,	2	
Тема 3. Методи дослідження та напрямки сучасної соціальної психології.		Поточний контроль		
3.1 Структура та функції сучасної соціальної психології. Методи емпіричного дослідження соціально-психологічних явищ.	Лекція	Усне опитування	2	
3.2 Спеціалізовані соціально-психологічні методи. Метод соціометричних вимірювань. Контент-аналіз. Напрями прикладної соціальної психології.	Семінар	Модульний (тестовий) контроль	2	
Змістовий модуль II. Соціальна психологія особистості				
Тема 4: Проблема особистості в сучасній соціальній психології				
4.1 Особистість як біо-психосоціальна система. Взаємозв'язок індивідуального та соціального в людині.	лекція	Поточний контроль;	2	1
4.2 Соціально-психологічні характеристики особистості: соціальний статус, соціальна роль, соціальна позиція. Різновиди та складові соціального статусу особистості. Соціальна установка особистості її зміст та формування. «Я-концепція» як соціально-психологічний феномен.	семінар	інд. усне опитування; презентація доповідей; Виконання письмових самостійних завдань	2	1
Тема 5. Соціалізація і соціальний розвиток особистості.				
5.1 Поняття та структура соціалізації. Соціальна адаптація та інтеріоризація як форми реалізації процесу соціалізації.	Лекція		2	1

Механізми соціалізації: неусвідомлювані (навіювання, зараження, наслідування, конформізм); усвідомлювані (ідентифікація, рефлексія). 5.2 Соціальна фасилітація. Стадії соціалізації. Політична, економічна, статево-рольова соціалізації. Гендерні норми та гендерні стереотипи суспільства. Тема 6. Соціально-психологічні закономірності спілкування та взаємодії людей. 6.1 Спілкування як соціально-психологічна категорія. Функції спілкування: інформаційно-комунікативна, регуляційно-комунікативна, афективно-комунікативна. Структура спілкування: комунікативна, перцептивна та інтерактивна сторона спілкування. 6.2 Сутність і форми взаємодії та стосунків між людьми. Механізм соціальної взаємодії. Транзактний аналіз Е. Берна. Механізми соціальної перцепції. Каузальна атрибуція. Фундаментальна помилка каузальної атрибуції. 6.3 Комунікація як вияв міжособових стосунків і взаєморозуміння. Вербальна та невербальна комунікація. Конфліктне спілкування та шляхи його запобігання.	семінар Лекція Практичне заняття Практичне заняття	Виконання письмових теоретичних та практичних завдань Поточний контроль презентація доповідей; інд. усне опитування; Поточний контроль; виконання письмових самостійних завдань Співбесіда блиц-опитування Виконання практичних завдань блиц-опитування Виконання практичних завдань Модульний (тестовий) контроль	2 2 2 2	1
Змістовий модуль ПС Соціальна психологія груп Тема 7. Група як соціально-психологічний феномен. 7.1 Феномен групи та його вивчення соціальною психологією. Психологічні параметри вивчення групи. Основні характеристики групи. Композиція та структура групи, групові процеси. 7.2 Групові норми і групові санкції. Система групових очікувань (експектацій)	Лекція Семінар	Виконання письмових самостійних робіт Поточний контроль;	2 2	1 1

Класифікація груп. Проблема великих та малих груп в соціальній психології. Тема 8. Соціальна психологія малих груп 8.1 Соціально-психологічна характеристика малої групи. Головні підходи до вивчення малих груп. Школа „групової динаміки” Класифікація малих груп. Соціально-психологічний клімат в малій групі. 8.2 Динаміка малих груп. Феномен групового тиску. Конформізм. Інформаційний і нормативний соціальний вплив. Експерименти С. Аша та С. Мілграма. Теорія соціального поштовху. Вплив меншості. Експерименти С. Московічі. Групова згуртованість. 8.3 Мала група як колектив. Соціально-психологічна характеристика колективу. Лідерство і керівництво в малих групах. Стилі лідерства і керівництва. Проблема прийняття групового рішення. Організація як середня соціальна група. Тема 9. Соціальна психологія великих груп та масових явищ. 9.1 Класифікація, структура, загальні ознаки та рівні розвитку великих соціальних груп. Психологічні явища у великих соціальних групах. Феномен і структура колективної психіки. 9.2 Масові психічні явища. Основні характеристики масових форм поведінки. Психологія мас в концепціях Г. Лебона та Г. Тарда. Натовп як форма масової поведінки людей. 9.3 Характеристика та рольова диференціація у натовпу. Умови і етапи формування натовпу. Паніка та чутки як феномен натовпу. Специфіка поведінки людини у натовпу. Деіндивідуалізація. Колективне і підсвідоме у натовпу.	Лекція діалог Семінар Семінар Лекція Лекція Семінар	Презентація доповідей Дискусія Поточний контроль; Усне опитування діалогічний метод «Сократовська бесіда» Поточний контроль; Презентація доповідей Дискусія Виконання практичних завдань Поточний контроль; Презентація доповідей Дискусія Усне опитування Поточний контроль виконання письмових самостійних робіт Поточний контроль; Презентація доповідей Захист індивідуальних робіт Модульний (тестовий) контроль	2 2 2 2 2 2	1 1
--	---	---	---	-------------------

Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Аналіз першоджерел, складання опорного конспекту з вивченої теми, підготовка повідомлення, презентації, проведення соціометрії (Я. Морено).	Письмовий звіт (модуль I)
2.	Написання есе, підготовка повідомлення, складання кросворду, таблиць, схем, відпрацювання навичок комунікації, проведення діагностики Транзактний аналіз Е. Берна. Вивчення та аналіз додаткової літератури Алан Піз «Мова рухів тіла».	Письмовий звіт (модуль II)
3.	Перегляд і аналіз навчальних матеріалів: експерименти С. Аша, С. Мілграма, С. Московічі, Стенфордський тюремний експеримент Ф. Зимбардо. Вивчення та аналіз додаткової літератури (Г. Лебон «Натовп»).	Письмовий звіт (модуль III)

1. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

Кожному здобувачу потрібно доєднатися до навчального середовища GoogleClassroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться оцінювання виконання самостійних робіт, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для листування з викладачем.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми GoogleMeet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернету для:

- комунікації та опитувань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- виконання індивідуальних завдань,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

7. Політика дисципліни.

- Вивчення дисципліни передбачає роботу в групі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються додаткові бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із викладачем дисципліни.

- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання практичних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.
- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.
- Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.
- Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.
- Списування під час контрольних робіт заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

8. Система оцінювання та вимоги.

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 75 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі	D: 66 – 74 б.

навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	Е: 60 – 65 б.

Види контролю:

Вхідний контроль знань здійснюють на перших навчальних заняттях з метою виявлення рівня базових знань, умінь та навичок студентів із навчальної дисципліни.

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів та виконання самостійних робіт та індивідуальною роботою.

Рубіжний (модульний) контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді тематичного тесту.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену (питання для підготовки наведено у Додатку).

Розподіл балів за видами діяльності:

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за модуль	Модуль I		Модуль II		Модуль III		Форма контролю
		кількість диниць	Максимальна кількість балів	кількість диниць	Максимальна кількість балів	кількість диниць	Максимальна кількість балів	
Робота на семінарському занятті	5	2	10	3	15	4	20	Екзамен
Робота на практичному занятті	5	-	-	2	10			
Виконання завдань самостійної роботи	5	1	5	2	10	3	15	
Виконання модульної роботи	10	1	5	1	5	1	5	
Разом			20		40		40	
Розрахунок балу за курс: $100 + 100 / 2 = 100$								

9. Рекомендовані джерела інформації:

Назва теми	Рекомендовані джерела інформації до теми (основна література; допоміжна література; інформаційні ресурси в мережі Інтернет)
Тема 1. Соціальна психологія як наука і як соціальне явище.	Основна література: 1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с. 2. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020. https://elar.navs.edu.ua/jspui/handle/123456789/17174. 3. Москаленко В.В. Соціальна психологія.

	Видання 2-ге, виправлене та доповнене. Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с. 4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2010. 649 с. Допоміжна література: 1. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. та ін. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с. 2. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. Київ: Талком, 2018. 580 с. 3. Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія: Підручник. Київ: Либідь, 2008. – 301 с. 4. Основи соціальної психології: навч. посібник /О.А. Донченко М.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В. Хазратова та ін.; за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008. 496 с. 5. Соціальна психологія: практикум для студентів бакалаврського рівня спеціальності «Психологія» / Т. М. Третякова, К. П. Лазор, Ю. В. Форманюк / – Одеса : НУ «ОЮА», 2021. – 53 с. DOI: 10.32837/11300.14395 6. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. – 328 с Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. 2. Цифрова бібліотека тематичних текстових збірок [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://www.twirpx.com
Тема 2. Історія становлення соціальної психології як науки	Основна література: 1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с. 2. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020. https://elar.navs.edu.ua/jspui/handle/123456789/17174. 3. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Вид. 2-ге, виправлене та доповнене. Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.

	4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2010. 649 с. Допоміжна література: 1. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. та ін. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с. 2. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. Київ: Талком, 2018. 580 с. 3. Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія: Підручник. Київ: Либідь, 2008. – 301 с. 4. Основи соціальної психології: навч. посібник /О.А. ДонченкоМ.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В. Хазратова та ін.;за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008. 496 с. 5. Соціальна психологія: практикум для студентів бакалаврського рівня спеціальності «Психологія» / Т. М. Третякова, К. П. Лазор, Ю. В. Форманюк / – Одеса : НУ «ОЮА», 2021. – 53 с. DOI: 10.32837/11300.14395 Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. 2. Цифровабібліотека тематичних текстових збіроч [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://www.twirpx.com
Тема 3.Методи дослідження та напрямки сучасної соціальної психології	Основна література: 1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с. 2. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020. https://elar.navs.edu.ua/jspui/handle/123456789/17174. 3. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 688 с. 4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2010. 649 с. Допоміжна література:

	1. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. та ін. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с. 2. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. Київ: Талком, 2018. 580 с. 3. Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія: Підручник. Київ: Либідь, 2008. – 301 с. 4. Основи соціальної психології: навч. посібник /О.А. ДонченкоМ.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В. Хазратова та ін.;за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008. 496 с. 5. Соціальна психологія: практикум для студентів бакалаврського рівня спеціальності «Психологія» / Т. М. Третякова, К. П. Лазор, Ю. В. Форманюк / – Одеса : НУ «ОЮА», 2021. – 53 с. DOI: 10.32837/11300.14395 Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. 2. Цифровабібліотека тематичних текстових збірок [Електронний ресурс]- Режим доступа: https://www.twirpx.com
Тема 4. Проблема особистості в сучасній соціальній психології	Основна література: 1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с. 2. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020. https://elar.navs.edu.ua/jspui/handle/123456789/17174. 3. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Вид. 2-ге, виправлене та доповнене. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 688 с. 4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2010. 649 с. 5. Шахова О. Г. Соціальна психологія особистості. Харків: «Контраст», 2019. 116с. Допоміжна література: 1. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря

		Сікорського, 2019. 254 с. 2. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. Київ: Талком, 2018. 580 с. 3. Основи соціальної психології: навч. посібник /О.А. ДонченкоМ.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В. Хазратова та ін.;за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008. 496 с. Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. 2. Цифровабібліотекатематичнихтекстовихзбірок [Електронний ресурс]- Режим доступа: https://www.twirpx.com
Тема	5.Соціалізація соціальнийрозвитокособистості.	і Основна література: 1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. 55 с. 2.Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. ті ін. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с 3. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020. https://elar.navs.edu.ua/jspui/handle/123456789/17174. 4.Москаленко В.В. Соціальнапсихологія. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. Київ: Центр учбовоїлітератури, 2008. 688 с. 5. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальнапсихологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2010. 649 с. 6. Шахова О. Г. Соціальна психологія особистості. Харків: «Контраст», 2019. 116с. Допоміжна література: 1. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. Київ: Талком, 2018. 580 с. 2.Основи соціальної психології: навч. посібник /О.А. ДонченкоМ.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В. Хазратова та ін.;за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008. 496 с. Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна

	бібліотека України імені В.І.Вернадського. 2. Цифрова бібліотека тематичних текстових збірок [Електронний ресурс]- Режим доступа: https://www.twirpx.com
Тема 6. Соціально-психологічні закономірності спілкування та взаємодії людей.	Основна література: 1. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. – 448 с. 3. Філоненко М.М. Психологія спілкування: навч. підручник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2010. 256с. Допоміжна література: 1. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. та ін. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с. 2. Долинська Л.В. Психологія конфлікту: Навч. посібник. Київ: Каравела, 2010. С. 14-75. 3. Зубенко Л.Г., Немцов В.Д. Культура ділового спілкування: Навч. посібник. Київ: «ЕксОб», 2002.- 200 с. 4. Русинка І.І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами: Навч. посіб. Київ: ВД «Професіонал», 2007. С.11-31. Інформ. ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. 2. Цифрова бібліотека тематичних текстових збірок [Електронний ресурс]- Режим доступа: https://www.twirpx.com
Тема 7. Група як соціально-психологічний феномен.	Основна література: 1. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. та ін. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с 2. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 448 с. 3. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2010. 649 с. Допоміжна література: 1. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. та ін. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с. 2. Горностай П.П., Слюсаревський М.М.,

	Татенко В.О. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. Київ: Талком, 2018. 580 с. 3. Основи соціальної психології: навч. посібник /О.А. ДонченкоМ.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В. Хазратова та ін.;за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008. 496 с. Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. 2. Цифрова бібліотека тематичних текстових збірок [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://www.twirpx.com
Тема 8.Соціальна психологія малих груп	Основна література: 1.Волянук Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. та ін. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с 2. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. – 448 с. 3. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2010. 649 с. Допоміжна література: 1. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. Київ: Талком, 2018. 580 с. 2. Основи соціальної психології: навч. посібник /О.А. ДонченкоМ.М. Слюсаревський, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, Н.В. Хазратова та ін.;за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008. 496 с Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського 2. Directory of Open Access Books [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.doabooks.org 3. Цифрова бібліотека тематичних текстових збірок [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://www.twirpx.com
Тема 9.Соціальна психологія великих	Основна література:

груп.	1. Большакова А.М. Соціальна психологія: Конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2017. – 55 с. 2. Воляннюк Н.Ю., Ложкін Г.В., Винославська О.В. та ін. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 254 с. 3. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. Київ: Талком, 2018. 580 с. Допоміжна література: 1.Львовичкіна А. М. Етнопсихологія: Навч. посіб. Київ, 2002. 2. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. – 448 с. 3. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2010. 649 с. 4. Циба В.Т. Системна соціальна психологія. Навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. – 328 с Інформ.ресурси: 1. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського 2. Directory of Open Access Books [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.doabooks.org 3. Цифрова бібліотека тематичних текстових збірочок [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://www.twirpx.com
-------	--

ДОДАТОК

Питання до курсу.

1. Предмет, об'єкт та завдання соціальної психології як науки.
2. Етапи розвитку соціально-психологічних ідей.
3. Зародження соціально-психологічних ідей у філософських концепціях (Платон, Аристотель, Гоббс, Локк, Гельвецій, Руссо, Гегель).
4. Перші соціально-психологічні теорії: психологія мас (Г.Тард, Г.Лебон, С.Сігеле).психології народів (М.Лацарус, Г.Штейнталь, В.Вундт), теорія інстинктів соціальної поведінки В. Мак Дугала.
5. Експериментально-прикладний етап розвитку соціальної психології: теорія людських відносин. Е.Мейо, теорія організації та управління (Ф.Тейлор, А.Файоль),
6. Сучасні дослідження соціальних психологів України.
7. Основні методи дослідження в соціальній психології.

8. Метод соціометричних вимірювань Я. Морено.
9. Особистість як біо-психо-соціальна система. Взаємозв'язок індивідуального та соціального в людині.
10. Соціально-психологічні характеристики особистості: соціальний статус, соціальна роль, соціальна позиція.
11. Різновиди та складові соціального статусу особистості.
12. Соціальна установка особистості її зміст, структура та закономірності формування.
13. Взаємозв'язок понять „соціалізація”, „соціальний розвиток”, „соціалізованість” та „ресоціалізація” особистості.
14. Неусвідомлювані механізми соціалізації: навіювання, зараження, наслідування, конформізм.
15. Усвідомлювані механізми соціалізації (ідентифікація, рефлексія).
16. Структура, форми, засоби та стадії соціалізації.
17. Поняття, форми та складові політичної соціалізації особистості.
18. Поняття „економічна соціалізація” та її складові.
19. Поняття та стадії статево-рольової соціалізації.
20. Гендерні норми та гендерні стереотипи суспільства.
21. Поняття, функції та структура спілкування.
22. Поняття та засоби вербальної та невербальної комунікації.
23. Механізм соціальної взаємодії. Транзактний аналіз Е. Берна.
24. Поняття та механізми соціальної перцепції.
25. Каузальна атрибуція. Фундаментальна помилка каузальної атрибуції.
26. Особливості та причини конфліктного спілкування.
27. Методи попередження і розв'язання соціально-психологічних конфліктів.
28. Поняття та класифікація груп у соціальній психології.
29. Основні характеристики малої групи: склад, структура, норми, цілі.
30. Групова динаміка та групові процеси.
31. Система групових очікувань (експектацій). Групові санкції.
32. Соціально-психологічний клімат в малій групі та методи його діагностики.
33. Феномен групового тиску. Конформізм. Сутність експериментів С. Аша і С. Шехтера.
34. Інформаційний і нормативний соціальний вплив.
35. Соціально-психологічна характеристика колективу.
36. Лідерство і керівництво в малих групах.
37. Стилі лідерства і керівництва та методи їх діагностики.
38. Психологічна характеристика лідерів у соціальних групах.
39. Характеристика міжгрупових відносин у соціальній психології. Сутність експериментів М. Шеріфа.
40. Феномен і структура колективної психіки.
41. Великі групи: стихійні групи та масові рухи.
42. Масові психічні явища.
43. Основні характеристики масових форм поведінки.
44. Натиск та його психологічні механізми функціонування (Лебон, Тард).

45. Умови і етапи формування натовпу.
46. Паніка та чутки як феномен натовпу.
47. Специфіка поведінки людини у натовпу.
48. Причини зміненого стану свідомості людини у натовпу.
49. Деіндивідуалізація. Колективне і підсвідоме у натовпу.
50. Нація як велика соціальна група. Закономірності формування національної свідомості.

Тестові завдання для самоконтролю знань

1. Соціальна психологія – область психологічної науки, яка вивчає:
 - а) закономірності формування і розвитку психіки людини;
 - б) закономірності поведінки, діяльності і спілкування людей, включених в різноманітні соціальні групи;
 - в) закономірності виникнення і розвитку різних соціальних явищ і процесів.
2. Об'єктом соціальної психології є:
 - а) суспільство;
 - б) окрема особистість;
 - в) люди в соціальних групах та самі групи.
3. Предметом соціальної психології є:
 - а) закономірності поведінки, діяльності і спілкування людей в соціальних групах;
 - б) суспільні відносини;
 - в) психіка окремої особистості.
4. Психологічний вплив в соціальній психології це:
 - а) застосування у міжособистісній взаємодії психологічних засобів з метою впливу на стан, думки, почуття, дії іншої людини;
 - б) властивість, особистісна якість, сутнісна сила людини, які виявляються у здатності впливати на іншу особу спонукальним, стримуючим, заспокійливим або іншим розливальним способом, змінюючи не тільки її поведінку, а й погляди, мотиви, свідомість, характер;
 - в) процес і результат зміни одним індивідом поведінки, установок, намірів, уявлень, оцінок іншого індивіда.
5. Оцінити згуртованість групи можна за допомогою наступного методу:
 - а) спостереження;
 - б) соціометрія;
 - в) анкетування.
6. Засновником школи „групової динаміки” вважають:

- а) Е.Мейо;
- б) Б.Скінера;
- в) К.Левіна.

7. Феномен групового тиску в соціальній психології отримав назву:

- а) нормативний вплив;
- б) конформізм;
- в) рефлексія.

8. До статусно-рольових характеристик особистості відносять:

- а) позиція;
- б) гендер;
- в) роль;
- г) статеву роль.

9. Процес входження індивіда в суспільство, активного засвоєння ним соціального досвіду, соціальних ролей, норм, цінностей, необхідних для успішної життєдіяльності в певному суспільстві. Це-

- а) соціалізація;
- б) соціальна адаптація;
- в) інтеріоризація.

10. Певні правила, стандарти поведінки, вироблені групою для забезпечення спільної діяльності її членів, це:

- а) групові роли;
- б) групові процеси;
- в) групові норми.

11. Психологічний вплив на особистість у процесі спілкування і взаємодії, який передає певні настрої, спонуки не через свідомість та інтелект, а через емоційну сферу:

- а) переконання;
- б) зараження;
- в) навіювання
- г) наслідування..

12. Метод свідомого та організованого впливу на психіку індивіда через звернення до його критичного судження:

- а) переконання;
- б) зараження;
- в) навіювання;
- г) наслідування..

13. Процесорієнтації на певний приклад, взірець, повторення і відтворенняоднієюлюдиноюдій, вчинків, жестів, манер, інтонаційіншоїлюдини, копіювання рис її характеру та стилю життя:

- а) переконання;
- б) зараження;
- в) навіювання;
- г)наслідування..

14.Процес впливу на психічну сферу людини, пов'язаний з істотнимзниженнямїїкритичності до інформації, щонадходить, відсутністюпрагненняперевіритиїїдостовірність, необмеженоюдовірою до їїджерел.

- а) переконання;
- б) зараження;
- в) навіювання;
- г)наслідування..

15.Схильність індивідапіддаватисядумцігруповоїбільшості, реальному чиуявномутисковігрупи:

- а) конформізм,
- б) конформна поведінка;
- в) конформність.

16.Теорія інстинктівсоціальноїповедінкиналежить:

- а) В.Вундту;
- б) Г.Лебону;
- в) В.Мак-Дугаллу.

17.Вплив присутностіоднієїчикількохосібнаповедінкучидіяльністьіншої:

- а) соціальнафасилітація;
- б)соціальнаінгібіція;
- в)наслідування.

18. Аспект спілкування, щовиявляється в організації людьми взаємнихдій, спрямованих на реалізаціюспільноїдіяльності, досягненняспільної мети:

- а)комунікація;
- б)інтеракція;
- в)перцепція.

19.Процес сприйманнялюдинилюдиною:

- а)комунікація;
- б)інтеракція;
- в)перцепція.

20. Особливий спосіб розуміння іншої людини, коли домінує не лише раціональне, а емоційне сприйняття її внутрішнього світу:

- а) емпатія
- б) рефлексія
- в) атракція